

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vasárhelyt, hova egy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvántartások stb. intézendők.

Nyilvántartási cikkek soronként 10 kr-ért közöltnak.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábas garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számoltatnak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hírlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

Márczius 15.

A magyar történelmet végig lapozgatva, sok fényes, dicsőségeltjes eseményt látunk azokon megörökítve. A harci vitézség és honfiai áldozatkészség dicső példái ragyognak felénk, örömmel, büszkeséggel és lelkesültséggel töltvén el az utódokat. Ily fényes lap 1848. márczius 15-ike, melyen az emberi szellem mintegy titkos parancsszóra lerázván a rárakott bilincseket, merészen, fenségesen nyilatkozott, s a nemzet öröm-mámorba merülve impozánsan fejezte ki, hogy mit kíván a magyar nép.

A „Székelyföld“ tárczája.

Boszorkányos tárcza.

Irta: Molitor.

(Folytatás.)

IV. Weszely ur története.

— Mert attól tartottam, hogy távozásomat félre magyarázva, menekülésnek tartanák büntettem helyéről — mondtam — aztán mindig táplált a reménység, hogy a vizsgálatnak végre sikerülni fog a tettét felfedezni.

Ennyiben igaza volt. Tehát nem akadtak nyomára a tolvajnak? Nincs-e legalább önnek valakire gyanuja?

— Nincs legtávolabbról sem. Ugy a személy, mint a kivétel módja, legmélyebb rejtély előtttem. — Ha talán nagyon szíven fekszik ezen rejtély nyitja, holnapig bírn fogja.

Bámulva tekinték Hoffmann urra, mert lehetetlennek látszott előtttem, mi módon viszi azt véghez 24 óra alatt, mi az egész hamburgi rendőrségnek hat hó alatt sem sikerült.

— Komolyan beszélék — folytatta Hoffmann ur, ki a kétkedést szeméből olvasá. Holnap, sőt meg lehet még ma este ismerni fogja a tolvajt. Hanem előbb kérde, mit fog ön tenni, vagyis inkább mit tehetnék én önért?

— Legörömbsebb óhajtanám a várost elhagyni, talaja égeti talpamat.

Az a vértelen forradalom, mely 1848. márcz. 15-én Pest város utcáin lezajlott, egyik legszebb napja történelmünknek s minden honfi szív fellobog emlékére. Az a 12 pont, melyben a nemzet e napon kívánságát előadta, ma már legnagyobb részben teljesülve van, s alkotmányos életünk legbecsebb vívmányait képezik.

Legyen szabad a sajtó. Az emberi szellemet szabad röptében negátolja zsarnoki rendszabály. Teremtse nagy és dicső dolgokat s művei legyenek a nemzet közkinccsei. Magyar országgyűlés hozza Magyarországnak a törvényeket és magyar felelős miniszterium hajtja végre azokat. Legyen mindenki egyenlő a törvény előtt s viseljék a haza polgárai közösen az ország terheit.

Legyen honvédség s a magyar fiukat ne vigyék katonáknak külföldre.

Legyen esküdtszék s legyen nemzeti bank.

A jobbágyok szabaduljanak fel.

Egyesüljön Magyarország Erdélylyel.

Ime ezek azon óhajok, melyeket a lelkesült ifjúság által vezetett pesti nép, 1848. márcz. 15-kén 12 pontban előadott s a magyar nép óhajai 42 év után nagyrészt teljesültek s hazánk kivívott alkotmányának oltalma alatt a békés fejlődés útjára lépett.

A mult sebei már beheggedtek s Magyarországnak 42 év alatt egy századot haladt előre. A tudomány felvirágozott, az ipar és keres-

kedelem rohamos fejlődésnek indult s ez a kis ország, melyről a világ alig vett mind- eddig tudomást, ma már az egész külföld tiszteletét bírja.

Megmutattuk a művelt világnak, mely oly sokáig félreismert, hogy a magyar, mely évszázadokon át rendíthetetlen oszlopa, védbástyája volt a nyugoti civilizációnak, nem csak a harcban vitéz, de haladésképes is, és a béke áldásai közt ki tudja pótolni, mit századokon át önhibáján kívül mulasztott s ma már méltó helyet foglal el az európai művelt nemzetek sorában.

Az 1848. márczius 15-én egy szívvel és lélekkel kimondott szabadság, egyenlőség, testvériség magasztos elvei megteremtették áldásos gyümölcsüket s hazánk egy ezredéves fennállása után bizalommal néz a második ezredév elé. Erejében bírja a jövő nagyság feltételeit.

Az 1848. márczius 15-ike mindig olyan napja leend a magyar nemzetnek, melyre kegyeletos érzésekkel gondol vissza s hazafias érzésekkel ünnepel meg. Ez a nap tehát nem csupán egy politikai párté, mint sokan szeretik képzelni, hanem az egész nemzeté s épen azért igen szép lenne, ha a magyar nemzet általános nemzeti ünnepélylyé avatná, melyet pártkülönbség nélkül minden polgára e hazának megünnepelne.

— Van-e valami határozott célja hová menjen?
— Még nincs, de minél messzebb szeretnék lenni Hamburgtól.

Hoffmann ur, kis gondolkodás után mondá:

— Ha az így van, akkor mindkettőnkön segítve lesz. Szükségem van egy bizalmas művelt egyénre, ki munkámban segítségemre legyen, levelezéseimet s kényes természetű megbízásaimat teljesítse, szóval, hogy titkárom s mindenem legyen. Ha ön ily minőségben hajlandó hozzám szegődni, a feltételek felett majd megegyeztünk. Már holnap után módjában lesz Hamburg városának Isten hozzádot mondani. Kapitánya és tulajdonosa vagyok egy hajónak, mely jelenleg künn a kikötőben horgonyoz s épen hosszú útjára készítik elő Rio-Janeiro felé. Tehát há nem tartja méltóságán alólinak egy tengerész és főleg egy természetvizsgáló, — mert inkább az vagyok — famulusává lenni, ugy meglehetősen gondmentes, habár nem épen veszélytelen életmódja leend. Nem kívánom, hogy azonnal határozzon. Huszonegy órai ideje van a megfontolásra, de akkor igent, vagy nemet várok.

Az ajánlat annyira megtetszett, hogy mindjárt kinyilatkoztattam, miként nincs szükségem gondolkodási időre, sőt azt azonnal örömmel és köszönettel elfogadom.

Jól van — viszonzá Hoffmann ur. — Az ügy el van végezve. Rendezze dolgait s ha netalán pénzre lesz szüksége rendelkezésére állók.

— Megvallo, szükségem lesz egy kis összegre,

hogy hiányos ruházatomat a hosszú tengeri útra kiegészíthessem.

Hoffmann ur készséggel kézbesített kétszáz márkát azon megjegyzéssel, hogy a mint csak tehetem rendezem be nála magamat.

Haladék nélkül kimentem, egyetmást beszereztem s nem sok idő múlva visszatértem holmimmal, most már uram lakására. Hoffmann ur nem volt otthon, de megmondta Caesarnak, hogy csak késő este tér vissza és addig időmmel szabadon rendelkezhetem.

A becsületes néger már értesült urától, hogy én is a házhoz tartozom s nagy örömet mutatott fellettem. Én felhasználtam az alkalmat Hoffmann ur felől egyetmást megtudni, hogy egyéni sajátságai s kedvteléseivel felől értesülve, annál inkább kedvébe járassak. Kissé nehezen ment az érdekezés a korlátolt észjárásu feketével, ki nehezen birkózott a némettel; de annyit mégis kitudtam, hogy az ur igen jószívű, pontosságot s engedelmességet követel, de kiváltképpen hajóján szigorú fegyelmet gyakorol. Esze s tudománya iránt felelmes hódolatot tanúsita.

— Oh, az ur hatalmas — mondá. — Tud csinálni mindent, nagyon okos, ismer mindent, a legkisebb fűszáltól fel a nagy égig.

Az együgyű néger mondását csak egy korlátolt tehetségű ember naiv felfogásának tartottam; de még azon este alkalmam nyílt meggyőződni, hogy nyilatkozatának mélyebb értelme van s hogy a csudálkozás sora reám is következik.

Hoffmann ur, ki egész nap távol volt, tíz óra

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház márcz. 13-iki ülésére a terem és a karzatok zsufolásig megteltek.

A hangulat fölöttéig izgatott volt. A terembe lépő Teleki gróf minisztert az ellenzék megéljenezte. A miniszterek teljes számban jelentek meg.

Az ülés megnyitása után elnök felolvassa a főrendiháznak a honvédségi javaslat elfogadására vonatkozó üzenetét.

Ezután szólásra felállt Tisza Kálmán miniszterelnök. Egyszerre mély csönd lett a teremben.

Tisza kálmán kijelenté, hogy a kormány a mai napon beadta lemondását, melynek elfogadását kérte ő Felségétől. Tisza ezután kinyilatkoztatta, hogy közte és miniszterai közt sem összeütközés, sem — a honossági törvény kérdésén kívül — nézeteltérés nem volt. Az a nyilatkozat, melyet a honossági ügyben tett, szükségessé tette reá nézve hogy a revízióvalis javaslatba felvéteessék azt, a mit ígért. Minisztertertsai más nézetben voltak s ők teljes joggal állíthatták, hogy azon események folytán, a mik deczember 31-ike óta történtek, ők más álláspontra helyezkedtek e javaslattal szemben. Ő azonban nem tehetette, hogy be ne váltsa ígérteét s ennek levonta következményeit. Kéri a házat, hogy addig, mig az új kabinet kinevezetik, függeszsze fel üléseit.

Irányi Dániel nem akarja fejtegetni a miniszter multját, ki elvei megtagadásával a kormánypárttal szövélkezte jutott kormányra. Kijelenti elvtársai nevében, hogy Tisza távozása nemcsak sajnálatot nem kelt bennök, hanem meglegedést. A volt miniszterelnök azt adta elő, hogy lemondását nézeteltérések okozták. Ha a miniszterelnök szerint is azok a nézetek helyesek, melyeket minisztertertsai vallottak s ő maga is ajánlott olyan módosítványt, melyet nem helyeselt, akkor minisztertertsai és királya ellen vétett. A kormányhoz közel álló lapok a király iránti hűtlenséggel vádolták pártját. Ha a miniszterelnök beleegyezik abba a módosításba, melyet régebben ajánlottak, ez a kérdés ma nem volna felszinen. Hogy a kérdés mégis idáig fejlődött, ne nekik de önmagának tulajdonítsa a miniszterelnök. A pártnak ragaszkodása koronás királya iránt teljesen összeegyeztethető a Kossuth iránti tisztelettel. Az új kormánynyal szemben is fentartja magának, hogy magatartását jövőre kifejtse; de előre jelzi, hogy ha a leendő kormány a honossági revíziót nem fogja kezdeményezni, akkor a szélsőbal kezdeményezi azt.

Tisza Kálmán a mai napot nem tartja arra valónak, melyen ily kérdéssről nyilatkozni lehet, majd annak idején, mint egyszerű képviselő válaszolni fog. Mikor a kormányelnökséget eladta, fog

az ellenzék padjairól kijelentették, hogy iránta bizalommal nem viseltetnek. Most, távozásakor, ugyanazt teszik. De ő most is mint akkor, kifejezi, hogy e kijelentéseket örvendetes tudomásul veszi. Erre elnök a ház üléseit elnapolja.

A kormányváltás.

Mint előre várható volt, a Tisza Kálmán visszalépése folytán beállott kormányváltás minden nagyobb nehézség nélkül nyert megoldást.

Nem is volt ez másként lehetséges, mert a kiváló tehetségekben oly gazdag szabadelpvűpárt, mely nem személy, de eszme körül csoportosult, a legfontosabb állást is betöltheti.

Az új kormány megalakítására Szapáry Gyula gróf eddigi földmívelési miniszter hivatott meg a korona által s a Tisza-kabinet legtöbb tagja, Teleki gróf kivételével, megtartja tárczáját az új kormányelnök alatt is, ki a miniszterelnökség mellett a belügyi tárczát is elvállalta. A megüresedett földmívelési tárczát gróf Bethlen András, Brassó- és Szabemegyei főispánja vállalta el, s ezzel az új kormány teljesen megalakult.

Gróf Bethlen Andrásnak a cabinetbe való belépése által a kormány egy kiváló erőt, a földmívelési tárcza egy alapos készütséget, nagy látkörü vezetőt nyert.

A kormány e kiegészítések után új erővel lép a parlamentarizmus küzdterébe; a változások csakis szemléltetve bírnak; az eszme, melynek szolgálatában áll, a régi marad, s a párt, mely eddig a Tisza Kálmán által lobogtatott zászlót követte, követni fogja ugyane zászlót ezután is, miután azt a fardat hadvezér kezéből gróf Szapáry Gyula vette át s a kormány eddigi oszlopai, új erővel gyarapodva, győzelemre vezérlik a nemzetet, mint a multban, úgy a jövőben is.

T a n ü g y .

A barátosi iskola története.

Irta : Borivó.

(Folytatás.)

Iskola-mesterek.

(1620. decz. 20-tól 1861. márcz. 24-ig.)

Az iskola mester elhivatása szép és fontos e' sarkítétel körül fog forogni beszédem: Isten velünk.

Ezekhez teszem, hogy egy iskolamester becslendő tisztitára a' királynak; mert mi a' népiskola ha nem kisdud statusmá? abban kell meg alapítani polgári erényeinknek, ha azt akarjuk hogy a' társaságnak haszonvehető polgárai lehessünk. Kivánsz-e megismerkedni, úgy szol egy mály bálátású író, valamely társaság virágási állapotjára

val? Vizsgálódjál az iskolák körül! 's utasítását helyesli az örök idők tapasztalásai által igazolt »Florente schola floret republica.«

Innen A! mindig sir a lélek bennem, midőn házánkban a' népiskoláknak elhanyagolt állapotja jut eszembe! midőn látom hogy iskolamestereink minden, hivatattásukra való, előleges képzés nélkül vadon nőnek fel mint a' gomba. A népiskolák alap — gyökér — törzsök iskolák a' társaságban, melyeknek minőségétől függ sok tekintetben a' többieknek virágzása (attól kirekesztőleg a' nép egyetemes jóllete): valameddig ezek magukra vagynak hagyva, mind addig nem fogta föl a' társaság a' maga önnálló erejének, sajátos kifejlődésének eredeti rugóját. Ismét egy tapasztalt bölcs szavai ezek.

Ugy is van: mert akármely társaságnak ereje nem a' főnn álló katonaságban — hanem a' népben nyugszik. Erős a' nép? úgy az ország rendíthetetlenül állja ki akár mely nemű külső vagy belső viharok ostromát, mivel a' szellem hatalmasabb a' legretentesebb batteriáknál is. Ekkora statusraható jelentése lévén a' népiskolák jó karban állásának, ki tagadhatná az iskolamesterek hivatattásának fontosságát? ki hozhatná kétségbe, hogy ők a' jövődőkbeli derék polgárok előképzésében érdemtelen tisztitársait teszik a' királynak.

De hagyom e' viszonyításokat, 's figyelmemet kirekesztőleg, csak az iskolamesterre fordítom.

Mondám, főlebb, hogy az iskolamester növelő hozza teszem most, hogy a' növelő, és növelő között különbség van. Hányzorta több gond nem kívántatik a' tavasz fejlődő gyenge csiráinak minden ártalmaktól megőrizhetésére, 's ohajtásunk szerinti tenyészethetőségre akkor, midőn a nyári — már erőbe indult — növényeket veszélytől kevésbé félhetjük! 's imé a' növelés ép e' kényes ága teszi az iskolamester osztály részét. Ő a' növendékeket csaknem oly állapotban veszi gondviselés alá, mint a' millyen a' mag, midőn földbe hintetik. Az emberi csira tehetségeket mély álmukból serkentgetni, ápolni, szíve melegével, lelke világosságával szeliden táplálni nemes — de egyszerűsmdn sok gondosságot, nagy magamegtagadással járó hivatattásához tartozik. Iskoláját legméltobb joggal az emberiség plánta kertjének nevezhetjük, mert oda vagynak elhintve az erkölcsi — vallásos — polgári erények mennyei virágainak magvai, melyeket kifejtetni vagy előlni, — megmérgecsíteni vagy jótékonyul tenyészíteni — befolyásától függ: életök — haláluk — egyiránt kezébe van letéve. Mi, napunk a' természetben, az egy iskolamester növendékei életének erkölcsi és vallásos egén: belőle sugárzik ki a' tápláló, gyarapító erő, ő gyájtja lángra az emberi lélek mé-

tájban érkezett haza s örült, hogy engem egészen otthoniasan talált.

V. A photoretroscop titkai.

— Most megtehetjük kísérletünket — így szolt — az idő nagyon alkalmas. Caesar világíts fel a toronyszobába.

A hely hová beléptünk, tágas terem volt, tömve mindenféle fiscai műszerekkel. Oly készülékek voltak közöttük, minőket soha sem láttam sem tanintézetekben, sem mechanikus műhelyben s így saját eszméje szerint külön lehettek készítve. A chemiai műveletekhez tartozó sajátos alakú edények, görebek, lombikok, szeszélyes görbületű üvegsövek, egy szóval, természettudós jól felszerelt műhelyben találtam magam.

Mintán Caesar távozott, Hoffmann ur előkérésűt készülékei közül egy három karcsu lábon álló szekrényformát, mely körülbelül a fényképészek által használt camera obscurához hasonlított. Ezt az egyik ablak irányában állítá fel. Azután minden ablakot vastáblával elzárt. A camera obscura fémosóvét egyik ablaktábla kerek nyílásába illeszté, s miután csavarokkal megerősítette, kis asztalkát hozott, lapjába eresztett palatáblával. Most felkért, hogy a pénztárrablás napját pontosan megjegyezzem. Ezután elkezdett az asztalon számolni, még pedig nemcsak számokkal, hanem latin és görög betűkkel és sajátos, előttem ismeretlen jegyekkel. Félóráig tarthatott a szám-művelet, akkor az asztalkát a kamera mellé állította, ez utóbbit elkezdte a rajta levő számos

csavarok és mutatókkal igazgatni, miközben mind-egyre a számadásra nézett. Az egész művelet rendkívüli gond és precizióval intézé.

Az előkészületek befejezte után felszólított, lép-jek a gép elé, melyen óvatosan egy ajtócskát nyitott fel.

— Most figyelem — mondá, miután az utolsó gyertyát is eloltotta és mi mély sötétségben maradtunk.

— Nézzen a műszerbe.

Megtettem.

— Mit lát ön?

— Csak egy bágyadt fényű tért.

— Nézzen csak folyton figyelemmel a tér közepére.

— Most egy élénkfényű kis pont bontakozik ki olyanforma mint egy távcsőn szemlélt csillag.

— Tovább!

— A csillag nagyobb lesz, kis gömbalakot vesz fel; megmérhetetlen távolból gyorsan közeledni látszik.

— Vesz ön észre valami változást a gömb felületén?

— Sötétebb és világosabb foltokat mint a teleholdon.

— Nem emlékeztetik ama foltok körvonalai ismeret alakzatokra?

— Mintha valahol láttam volna ily formát; de mi ez? Igaz, úgy van. Úgy néz ki, mint egy föld-gömb. Meg tudom különböztetni rajta a szárazföldeket és tengereket. Ez az atlanti oceán, itt az ó

világ, Aasia, Afrika és Európa szárazföldei, balra a szélén az újvilág, mint keskeny szalag.

— Minő tüneteket vesz ön meg észre?

— A globus rohamosan növekedik; már az egész látkört elfoglalja. Aasia, Afrika és Amerika eltűnnek a látmező szélén, most már csak Európa tölti ki az egészet; az északi tenger épen középén van; a brit szigetek lassanként tűnedeznek; most tisztán látom az Elbe torkolatát; oh mi ez? Hamburg madártávlatból, mellette pedig Altona.

— Meglátán-e a nagy háztengerben volt fő-nőke házat keresni?

— Előbb tájékoznom kell magamat. Itt van az ó-és amott az újváros, felismerem Szent Pál, Szent György külvárosokat, a Jakab és Mihály egyházakat. Ez a városháza és most megvan a főnököm háza.

— Közeledett már annyira, hogy azon apróbb tárgyakat is tisztán megkülönböztetni bírjon?

— Igen, még a zsindelet is meg tudnám rajta számlálni.

— Úgy most itt az idő a készülék beállítására.

Ezen szavakra Hoffmann ur egy csavart szorított meg, mire az eddig folyton közeledni látszó tárgyak megállottak. Főnököm háza majdnem az egész látmezőt kitöltötte.

— Mit lát ön a házban? — kérdé Hoffmann ur.

— A fődelet.

(Folyt. köv.)

lyében szendergő isteni élet nemes szikráit; de természetes hogy el is ölthetja.

Innen következik már, hogy egy iskolamester rendeltetésünk nagy épületének alapját veti meg; mellynél fogva czélhoz juthatásunk, vagy attóli eresésünk függ az irány adástól, mellyet gyenge korunkban tőle vettünk. Valamint az, ki tévedt uton inditatik el igazi törekvése pontjához nem juthat: úgy az ember is ha gyermek korában félre vezetetik egész élete alatt szédelegni fog. Továbbá miként a' gyenge csemete azon fának természetét veszik föl, mellynek ága beléje ótatott: úgy a' gyermek is tanító mesterének lelkületét sajátítja el az iskolában. Vizsgáljuk meg csak magunkat szorosan A! és úgy fogjuk találni, hogy életbeli erőnyeink vagy hibáink legnagyobb részét iskolásságunkra vihetjük vissza. És itt nem hagyhatom említetlen hazánk első hitszónokának e' tárgyat illető nyilatkozatát. »Ha meg kérdene engem valaki, úgy szól ő, hogy hosszasan növelő házak körül élvén eddig elé mit tanultam? nem tudnék egyebet felelni, hanem azt, hogy a' növelésnek minden titka és mestersége függ az első megindítástól.«

Tovább menve egy lépéssel, az épen most mondottak annyiaval nagyobb fontossággal bírnak, mivel az iskolamester nem csak növelő, hanem nép-növelő: tehát olyan, kinek befolyását senki ki nem kerülheti a' társaságban. Az ő keze alatti intézet egyedül az, mellyben mindnyájunknak meg kell fordulnunk, mert ott képeztetünk emberekké: az ember pedig alaprujga álladalmi viszonyainknak. Ezért teszi Plátó eszmélti köztársaságának a' növelést kiinduló pontnak; ezért alapítja Lykurg is álladalmát nemzeti köziskolákra.

A' népiskola igaz értelembbe vett anyaiskola, mert annak kebeléből szívjuk miveltségünk legelső táplálékát; az iskolamester méltán úgy mondható nemzetatya, mert ő szüli mintegy a' polgárokat. Reátok bizom azért most megítélni: avagy nem szép és fontos helyen áll-e az a' rongyos ember, a' kit mi szánandó gunyal »csak iskolamesternek« csufolunk.

(Folytatása következik.)

Felhívás Háromszékmege tanítóihoz.

A süketnémák kolozsvári intézetének felügyelő bizottsága gyámolítást kérő szöveget intéz a »nemesszivü emberbarátokhoz«. Ez a jelző senkit sem illet jogosabban meg, mint a tanítókat, kiknek élet-hivatása épen a szeretet emberbaráti nagy munkájában fáradozás.

A tanítók nem lehetnek süketek, mikor a néma gyermekek kiáltanak mentő segélyért. Háromszékmegeben 136 süketnéma van, közöttük 35 tanköteles gyermek! Ezeket a szegény gyermekeket előszörval kifejezett hangos beszédre tanítani: népnevelők, lehet-e ennél nemesb »beszéd- és értelemgyakorlat«?

»A kisdeteknek néma szája kér«, adjunk magyar nyelvünk beszélésére oktatással »hazát« a szerencsétleneknek. A tanító maga is oktathatja a néma gyermeket beszédre és ismeretekre: tegye, a kinek alkalma nyílik rá. De többet is kell tennünk: áldozatot kell hoznunk az emberszeretet oltárára, az erdélyrészi egyetlen süketnéma-intézet fölségelésére.

Nem az adományok nagyságával, hanem az adakozás készségével versenyzésre hívom e tanterület lelkes tanítókarát föl. A szeretetteljes részvét olaj cseppjeivel megtelő szegény kórsó kifogyhatatlan lesz, ha a maga áldozat-olaját minden növendékük is meghozza a tőlük vett jó példa hatása alatt.

Arra kérem hát a tanító urakat és nőket, hogy saját adományukkal megnyitott iven növendékeik közt krajczáros gyűjtést indítsanak meg. A megyei tanító-testület, az erdélyvidéki tanító-egylet és a tanítói járáskörök elnökeihez egy-egy gyűjtő-ívet küldöttem: az adományok jegyzékét hozzájuk kérem a begyűlt pénzzel együtt küldeni; ők szívesek lesznek a beérkező adományokat az iskolák s illetőleg osztályok szerint összegezve, az általam kiküldött aláírási ívekbe jegyezni és f. é. július 1-ig hozzám juttatni.

Gyűjtőív tartásra fölkerterm a »Székelyföld« és a »Székely Nemzet« szerkesztőségét is; hivatalomban szintén van gyűjtésre kitéve aláírási ív: Isten segédelmével bizonyára sikeresen fogunk mindannyian eljárni a szeretet e munkájában.

Eötvös Károly Lajos,
kir. tanfelügyelő.

Különfelek.

— **Időjárásunk.** A végtelennek látszó tél után gyönyörű tavaszi napokat kaptunk. A magasan járó nap meleg sugarai egy pár nap alatt összerombolták mit a hosszú tél épített. A hó, kivéve a hegyeket, elolvadt s a napfény felszárította az utakat. Ha az idő egy pár napig így tart, a tavasz első napja alig fog még nyomokat is találni az elmúlt télből.

— **Halálozás.** Alattírtak a maguk, valamint számos rokonok nevében mély fájdalommal tudatják az önfeláldozó édes anya, jó nagyanya Hegyesi Alajosné született Nagy Terézia nyug. székely katonaintézeti volt főtanító özvegyének élete 69-ik és özvegyének 15-ik évében végelgyengülés folytán f. év és hó 13-án d. u. 2 órakor történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei f. év és hó 16-án d. e. 10 órakor fognak a helybeli ev. ref. köztemetőbe örök nyugalomra helyeztetni, mely végtisztességtételre a rokonok és ismerősök szomorúon meghívatnak. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Kézdi-Vásárhelyt, 1890. márczius hó 13-án. Özv. Bartha Józsefné Hegyesi Teréz, Hegyesi Alajos városi aljegyző, Solyom Danielné Hegyesi Róza, Fekete Gyuláné Hegyesi Mária gyermekei. Hegyesi Alajosné Szőcs Sára menyje. Solyom Dániel, Fekete Gyula vő. Bartha Gizella, Fekete Pirokska, Fekete Pál, Fekete Teréz, Fekete Ferencz unokái.

— **Meghiusult postarablás.** A Toroczko és Nagy-Enyed között közeledő postakocsit a napokban Nyirmező község végén három cigány megtámadta s a kocsis vallomása szerint, ki akarta rabolni. A kocsis csak úgy hiusította meg a jó szándékot, hogy lovai közé csapott s elvágtatott. A három cigányt csakhamar letartóztatták, de a mörék egyértelműleg oda nyilatkoztak, esküdözvén menyre-földre, hogy tőlük távol állott a rablás jószándéka, csak a kocsis akarták kövel megdobálni, mert gunyolta őket. A mi lehet igazis, nem is. Majd külső a vallatásnál.

— **Érdekes album.** Az amerikai asszonyok találékonyaság dolgában úgy látszik méltók férjeikhez, a kiknek e tekintetben nagy híruk van az egész világon. Most egy olyan albumot eszeltek ki, a mely gyűjteménye lesz az érdekesebb öltözetek fényképeinek. Az album lapjának egyik oldalán a megörökített öltözet lesz látható, még pedig praktikus alkalmazásában, azaz egy csinos termetű hölgyön. A másik oldalon a kérdéses öltözet szövevények egy kis darabja kap helyet, a disztési mintákért együtt. Ennek az albumnak valaha még történeti szempontból is hasznát lehet majd venni.

— **Titokteljes esetről** beszélnek Temesvárott. E hó 12-én reggel a közeli vadászterdében egy szép fiatal asszony holtestére akadtak. A testet egy fára felekasztva találták meg, még meleg volt, a mikor levágták, de életre téríteni már nem tudták. A zsinor rövidsége, melyre fel volt akasztva, valamint egyéb körülmények arra vallanak, hogy az asszony öngyilkos nem lehetett, hanem gyilkosság áldozata. Még gyanusabb teszi a dolgot az, hogy egy erdőkerülő látta a fiatal asszonyt egy katonai társaságában, kevéssel azelőtt, hogy megtalálták halva.

— **A nona halottja.** Krasznáról is jelentenek nona-esetet. Egy odaváló asszony, Bogya Ferenczné, a ki pár héttel ezelőtt gyógyult ki az influenzából, három napi folytonos alvás után meghalt.

Irodalom.

„Budapesti Hirlap.“ (Szerkesztők és laptulajdonosok: Csukási József és Rákosi Jenő) A »Budapesti Hirlap« újévvel pályafutása tizedik évébe lépett. Az elmúlt évek óriási haladás korszakát alkotják a magyar zszurnalisztika történetében és a »Budapesti Hirlap« talán elfogultság nélkül mondhatja magáról, hogy övé az elsőség e korszak megindításában, mely a magyar sajtót a legmodernebb és legkitünőbb európai sajtó magaslataira emelte. A »Budapesti Hirlap«-ot ebbeli törekvésében hétről hétre, hónapról hónapra, évről évre, szakadatlanul nagy arányokban növekedve, támogatta Magyarország intelligenciája: a világ legfogékonyabb, legméltányosabb és ragaszkodásban leghűbb közönsége. A deccennium küszöbén elmondhatjuk, hogy a »Budapesti Hirlap« a művelt magyar újságolvasó közönség mandatarisa. E megbízatás óriási erkölcsi súlyával vesztünk részt a vélemények harcában és a közdolgoz intézésében. Hogy milyen sikerrel, arról az elmúlt és a jelen viszonyok legékebben tanusodhatnak. A védelmi vita alatt, az alkotmány- és nemzetellenes kísérletekkel vívott elsázt küzdelmünkben, valamint a ferde pártviszonyokból eredt fonák helyzetek kritikájában, melyek okai és forrása a jelenlegi válság, a »Budapesti Hirlap« minden egyes száma a nem-

zeti jogok és aspirációk diadalmas hőseként szálolt síkra. A közönség érezte, hogy lapunkban a legőszintébben, legbátrabban és legelszántabban nyilatkozott meg a közérzet szava. És a mikor a közönség napról-napra lavinaként növekedő támogatásával segítségünkre és támogatásunkra jött: a »Budapesti Hirlap« döntő erővel működött közre a vitás kérdések megostromlásában, a politikai fordulat és az új események előkészítésében. A pártoktól független, csakis a közérdek által vezérelt és saját becsületes meggyőződésünktől dikált működésünk akkor érte el legszebb jutalmát, a mikor minden igaz magyar ember a »Budapesti Hirlap«-ban kereste és találta a nemzeti ügyek legfáradhatatlanabb, legszűkebb és legvehemenssebb védelmét Legbuzgóbb iparkodásunk, hogy a »Budapesti Hirlap« a jövőben is az maradjon, a mi volt, a minék indult, amely irányban hatalommá növekedett, a miben az elsőséget nem engedheti át soha senkinek: a legnagyobb a b b u j s á g, tartalomban, lélekben, szóban egyformán. A legmagyarabb újság és mint ilyen a nemzeti érzület leghűbb tolmácsa, ébresztője, izgatója és ha kell lángba borítója. A legbiztosabb tudatossággal hirdetjük és valljuk, hogy olyan időkben, a mikor a nemzeti eszme fajfentartó és államalkotó erővel érvényesíti magát mindenütt, hogy ugyan akkor nemcsak jog, hanem kötelesség nekünk magyaroknak a szovinizmus lelkesedésével, sőt türelmetlenségével szolgálni a nemzeti irányt mindenben és mindenkor. Ez a mi programunk. E programunkkal nekünk adott igazat a magyar közönség, mely semmitől sem irtózik inkább, mint a szinetlen és lelketlen kozmopolitástól, a hamisságokra és az elmék megtévesztésére alkalmas czifra jelszavaktól; nekünk adott igazat, midőn lapunkat szinte hihetetlen mértékben felkarolta és egyre jobban terjeszti. E programmal folytatjuk a jövőben is mindennapi munkánkat a közügyek szolgálatában. Folytatjuk erősen fegyverkezve a nagy tusákra, a melyek a közeljövőben a nyilvános élet minden munkására várnak. A nemzeti munkából részt kérünk és részt fogunk benne venni legjobb tehetségünk szerint, pártolva és támogatva mindent, a mi szükséges, életképes, derék és jó; ostromolva, üldözve mindent, a mi czéltalan, félszeg s becstelen. Ebbeli szándékunkban nem fog bennünket korlátozni semmiféle személyi tekintet, párt- és hatalmi érdek és nincs az a politikai fordulat, melynek kedvéért és érdekében pártatlanságunkat és elfogultatlanságunkat csak egy pillanatra is feladnók. A szigorú objektivitás utját fogjuk követni a zszurnalisztika egyéb ágában. Az irodalom és művészet kérdéseiben mint eddig, úgy ezentul is szigorúan mellőzni fogjuk a pajtáskodást és klikk-szellemet. A mi megfelel a szép és nemes izlésnek, az mindig elfogultatlan méltatásra fog találni lapunkban. Mi magunk is azzal vélünk legjobbat szolgálatot tenni az irodalomnak, hogy egy sor se jelenjék meg lapunkban, a mely az irodalmi mértéket meg nem üti. Közleményeink irodalmi színvonalának előkelősége kezdettől fogva legfőbb gondunkat képezte. El is értük vele azt, hogy a »Budapesti Hirlap« a legkifogástalanabb magyarsággal irt újság mindenekfölött vezérezik-ei és tárczái irodalmi érték dolgában verseny nélkül állanak. Tudósítások és hírek dolgában a leggazdagabb és legmegbízhatóbb forrásokkal rendelkezünk. E nemű közleményeink megválogatásánál mindig szemelött tartjuk, hogy a legműveltebb és legkényesebb izlésű közönséget szolgáljuk. A valóságot, igazságot és idomságot sohasem áldozzuk fel a szenzációznak. Az erkölcsi tisztaság, a jó és nemes érzés tisztelben tartásával a »Budapesti Hirlap« hű, szolgálatkés és lelkiismeretes házi barátja óhajti lenni minden magyar uri háznak. Az előfizetés föltételei: Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr, egy hóra 1 frt 20 kr. Az előfizetések vidékről legczélszerűbben posta-utalvánnyal eszközölhetők következő czim alatt: A »Budapesti Hirlap« kiadóhivatalának, IV. ker., Kalap-utca 16. sz. Az egész fűrdő-évad alatt előfizetőink kívánságára a lapot bárhová utánuk küldjük, még akkor is, ha nyáron át többször változtatnak tartózkodási helyet. A »Budapesti Hirlap« jelenleg rendkívül érdekes két kötetes angol regényt közöl: »Doktor Kupidot«, irta Broughon Rhoda. A regénynek április hó 1-sejéig a lapban megjelent részét (26 folytatás) az új előfizetők külön lenyomatban ingyen megkapják.

Piaczi árak

Kézdi-Vásárhelyt, márczius 13-án.

Buza (tisztá)	hektóliterenkint	6 frt 50 kr
„ (elegy)	„	— frt — kr
Rozs (tisztá)	„	4 frt 40 kr
„ (elegy)	„	— frt — kr
Arpa (tisztá)	hektóliterenkint	4 frt 60 kr
Arpa (elegy)	„	— frt — kr
Zab	„	3 frt — kr
Törökbuza	„	4 frt 10 kr
Kása (köles)	„	8 frt 50 kr
„ (árpa)	„	16 frt — kr

Borsó	"	6 frt — kr
Lencse	"	8 frt — kr
Fuszulyka	"	6 frt — kr
Pityóka (legszebb)	"	1 frt 10 kr
Marhahus	kilogr.-kint	— frt 32 kr
Disznóhus	"	— frt — kr
Juh-hus	"	— frt 40 kr
Szalonna	"	— frt 60 kr
Faggyu (nyers)	"	— frt 20 kr

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén
1890. márczius 8-án.

Magyar aranyjárdék 6%	—
Magyar aranyjárdék 4%	102.60
Magy. papírajárdék 5%	98.70
Magyar vasúti kölcsön	—
M. keleti vasúti államköt. I. kibocs.	—
M. keleti vasúti államköt. II. kibocs.	—
M. keleti vasúti államköt. III. "	113.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	—
M. földtehermentesít. kötv. záradékkal	—
Temes-bánati földteherm. kötvény	—
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	—
Horvát-szlavon földteherment. kötv.	104.50
Magyar szőlődezmá-váltási kötvény	99.—
Magyar nyereséj-sorsjegykölcsön	138.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	127.50
Osztrák járadék papírban	87.75
Osztrák járadék ezüstben	99.—
Osztrák járadék aranyban	109.75
1860. államsorsjegyek	137.75
Osztrák-magyar bank részvény	927.—
Magyar hitelbank részvény	347.50
Osztrák hitelintézet részvény	314.20
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.57
20 frankos arany	9.42
Német birodalmi márká	59.20
London (2 havi váltókért)	119.25
20 márká arany	11.66

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Ifj. Dobay János.

Nyílt tér.*

Színes selyem szövetek méterenkint 60 krtól
7 frt 65 krig.
Sima és mintázott (2500 különféle szín- és
mintában) küld ruhadarabonként és méteren-
ként portó- és vámmentesen G. Hen-
neberg gyári raktára Zürichben. Leve-
lekre 10 kros bélyeg ragasztandó.

* E rovatban megjelent közleményekért felelősséget
nem vállal a szerk.

Hirdetések.

Friss márcziusi dupla sör!

Hirdetés.

K.-Vásárhelyt a nyomda mellett

a „Tüzzoltó”-hoz címzett csemegeüzletben

kapható

angolna-, háring-, viza-, pozsár-,

muszka- és sardinia-hal,

többféle friss csemege-sajt,

nagyválasztékú

izletes füstölt husok,

továbbá mindenféle

LIQUEUR

és

VALÓDI FRANCIA COGNAC

(konyák)

a legjutányosabb ár mellett.

Friss márcziusi dupla sör!

A t. cz. r. kath. és ev. ref. egyházközségekhez!

Van szerencsém tisztelettel értesíteni,
hogy minden hibás orgonát kijavítás vé-
gett jutányos áron felvállalok.

Lakásom Alesernátonban (Háromszék-
megye) van.

Kovács János,
okl. orgona-művész.

Sz. 50. 1890.

e. b.

Pályázat.

A Háromszékvármegye területén közvet-
len hatósági felügyelet és állami kezelés alatt
álló erdőknél egy I-ső és két II-od osztályu
erdőőri állomás betöltendő, melyek kö-
zül az I-sővel 300 (háromszáz), a II-dikkal
250 (kétszázötven) forint összes évi járandó-
ság van egybekötve.

Elnyerni akarók az erdő-törvény 37. §-ában
előírt kellékekről, továbbá: jó látó, halló és
beszélő tehetségről, ép és erős testalkatról
szóló hiteles bizonyítványokkal felszerelt és
kellően bélyegezett folyamodványukat leg-
később folyó évi márczius hó végéig nyújtsák
be — ha szolgálatban állának — előljáró
hatóságaik után aláírott bizottsághoz.

Háromszékvármegye közig. erd. bizottsá-
gának Seps-Szentgyörgyön, 1890. évi márcz.
hó 4-én tartott üléséből.

Nagy Károly,
elnök.

Ruha-szövetek.

8-20

Peruvien és dosking a magas clerus ré-
szére, előírás szerinti szövetek cs. és kir. hi-
vatalnokok részére egyenruhákra, ugy szin-
tén veteránok, tűzoltók, tornászok, urasági
inasok részére. Posztók teke- és játékasztal-
okhoz, lodenek (vizáthatlanok) vadászöltö-
nyökre, viaszas szövetek. Utazó-plaidék
4—12 frtig. Mindez olcsóbb, mint bárhol s a
legjobb, tartós minőség.

Joh. Stikarofsky Brünbnben.

Legnagyobb posztó-raktár Ausztia-Ma-
gyarországban. Minták bérmentve küldet-
nek. A szabó-mester urak részére a legdu-
sabb minta-könyvek állnak rendelkezésre.
Utánvételes küldemények 10 frton felül
porto-mentesek. Ily viláfgorgalmu üzletek-
nél önként érhetőleg sok a maradék, s mi-
után ezekből lehetetlen mintákat küldeni,
nem tetszés esetén az ily maradékokat visz-
szaveszem, azokat becserelem, vagy a pénzt
visszaadom. Maradékok megrendelésénél
szükséges a színt, hosszúságot és az árt meg-
jelölni.

Levelezések magyarul, németül, csehül, len-
gyelül, olaszul és francziául eszközöltetnek.

„RÉPÁTI”

ÉGVÉNYES-SAVANYUVIZ

a monarchia legszénsavdusabb és legtisztább égvényes savanyu-
vizei közé tartozik.

Orvosi tekintélyek nyilatkozata szerint kitünő sikerrel használtatik:
a légzőszervek betegségeinél, vese- és gyomorbajokban, a
hugyszervek bántalmainál stb. Ezen betegségek ellen a „répáti”
savanyuviz a legkellemesebb s egyszersmind a leghathatósabb
gyógyító szer.

Gazdag szénsav tartalmánál fogva, mint élvezeti viz, igen kellemes izzel bír.

Borral elegyítve, pompás üdítő ital, savanyubb borokhoz hasz-
nálva páratlan.

A töltés egy legkitünőbb töltő készülékkel eszközöltetvén, a palaczkba
töltött víz a forrás vizével vegytartalmilag teljesen azonos
marad.

A „répáti” savanyuviz mindig friss töltésben és valódi minő-
ségben kapható raktáron:

Kézdí-Vásárhelyt: Kupán József, Seps-Szentgyörgyön:
Séra István, Uzonban: Khon Dániel uraknál.

A „répáti” savanyuviz kútkelzelősége:

György József

Kászon-Impéren, (Csikmegye.)

25-30

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdí-Vásárhelyt.